

1918 aug 25 és el is a ...
D. H. H. H.

DEBRECZEN

Előfizetési ár az évi kiadásokért:

HELYBEN: VIDEKEN:
Negyedévi 5 korona Negyedévi 5 K 50 f.
Félévre 10 Félévre 11 K -
Éves szám ára 20 fill. Éves szám ára 30 fill.

Ötvenedik évfolyam.
60-ik szám.

Vasárnap, 1918 augusztus 25.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,

Baross-utca 7. szám. Telefon: 412.
Lapkiadó Horovitz Zsigmond.

Most már nyíltan

kell beszélni a békéről. Az ötödik év e-jén kifáradt és elszegényedett hadviselő népek — mind a két oldalon — erkölcsileg is elernyedtek és erejüket csak azzal lehet föntartani, ha biztosítékot nyernek arra nézve, hogy a hadicélok, amelyekért vérezünk, a népek igazi érdekeivel megegyezők és rövid időn belül elérhetők.

Tehát ismerni kellene a hadicélok mind a két oldalon; eddig azonban egyik oldalon sem állapították meg és nem hozták nyilvánosságra, úgy hogy a népek nem tudják: miért kell még mindig folytatni a háborút, miért kell tovább viselniök a legborzalmasabb testi és lelki szenvedéseket. Ebben a tekintetben a franciák, angolok és olaszok alig vannak kedvezőbb helyzetben, mint a miénk.

Amit eddig a háború céljaként — innen is, túlra is — a népek elé tártak az többnyire határozatlan, sokféleképpen magyarázható diplomáciai mesterkedés volt; azonkívül az ilyen hivatalos kijelentések tartalma mindkét oldalon időnkint változott, a harctéri események változása szerint.

A központi hatalmak részéről legutóbb dr. Solf, a német birodalomnak gyarmatügyi államtitkára tett olyan kijelentéseket, amelyek részben azt a reményt kelthetik, hogy már mégis csak komolyan kezdik egyengetni a két ellenséges csoport között való megértésnek az útját.

Az államtitkár egyrészt megerősítette a birodalmi kancellárnak azt a kijelentését, hogy Belgiumot Németország semmiféle formában nem szándékozik megtartani. Másrészt Németország keleti politikájára vonatkozóan kijelentette, hogy a brest-litovski békeszerződést nem tartják változást nem tűrő, végleges megállapodásnak, hanem csak keretnek, s későbbi megegyezésektől függ, hogy milyen legyen a keret tartalma.

Más fontos kérdésekről is nyilatkozott az államtitkár; például a német gyarmatoknak a visszaszerzését Német-

országra nézve becsületbeli és életkérdésnek nyilvánította.

Vannak egyes célok, amelyek miatt a háborucsinálók készek folytatni akár még évekig is Európa nemzeteinek kikapcsolását. Ilyen például Észak-Lotharingia hovatartozásának kérdése. Pedig egészen bizonyos és játszva bebizonyítható, hogy ennek a területnek a hovatartozása Franciaország népeire nézve nem életkérdés; még csak nem is becsületkérdés.

Vagy ami a német afrikai gyarmatokat illeti: igazán csodálatos túlzás, ha valaki azt állítja, hogy azoknak birtoka Németországra nézve élet- és becsületkérdés. Eég, ha megállapítjuk, hogy 1913-ban (az utolsó békeévben) Németországnak a saját afrikai gyarmataival való kereskedelmi forgalma alig 85 millió márkát tett ki, míg az angol-afrikai gyarmatokkal 400 millió, Egyiptommal 162, az angol és francia uralom alatt levő Indiával 700, az angol uralom alatt levő Kanadával 125, az ausztráliai angol gyarmatokkal 400 milliónyi forgalmat bonyolított le, nem szólva a Belgiummal, az Angol-, Francia-, Olasz- és Oroszországgal való 896 - 214 - 711 - 2305 milliós forgalmáról. Egyes angol gyarmatokon öt békés év alatt 50 - 150 százalékkal emelkedett Németország kereskedelmi forgalma.

Ha tehát a népek ismernék az igazi háború célokat és ha azoknak fontosságát sorra megvitathatnák, nem lenne nehéz a megértés útját gyorsan megtalálni.

Meg lehetne állapítani, hogy mi az igazi „életkérdés“ és mi nem az. A látszat szerint való életkérdések gyorsan kikapcsolódnának a vitából, a komolyakat a megegyezés szilárd akarásával lehetne tárgyalni.

Az ugynevezett becsületkérdéseket pedig gyorsan ki kellene gyomlálni, — mert most már csak éppen egy becsületkérdés van: az, hogy a népek ne marcangolják egymást tovább fenevadak módjára.

Adakozzunk a rokkant katonáknak!

A debreczeni iparosok anyaghiánya.

A sivar nincstelenség honából hoztuk ezt a riportot, amelynek adatait a szakemberek előadásából ismertük meg. Minden különös kommentár nélkül is ijesztő és megdöbbentő kép ez, amelyben az egyik oldalon a nélkülözést szenvedő és tehetetlen fogyasztóközönség, másik oldalon a munkátlanul vesztő iparosság áll szomorú glóbusban.

Az anyaghiányról kérdeztük meg az illető iparág egyes vezető embereit, akik valamennyien keserves sóhajások között mondták el a tényállást. Általánosságban, de részleteiben sok meglepő volt ezekben a felvilágosításokban, amelyekről itt számolunk be részletesen.

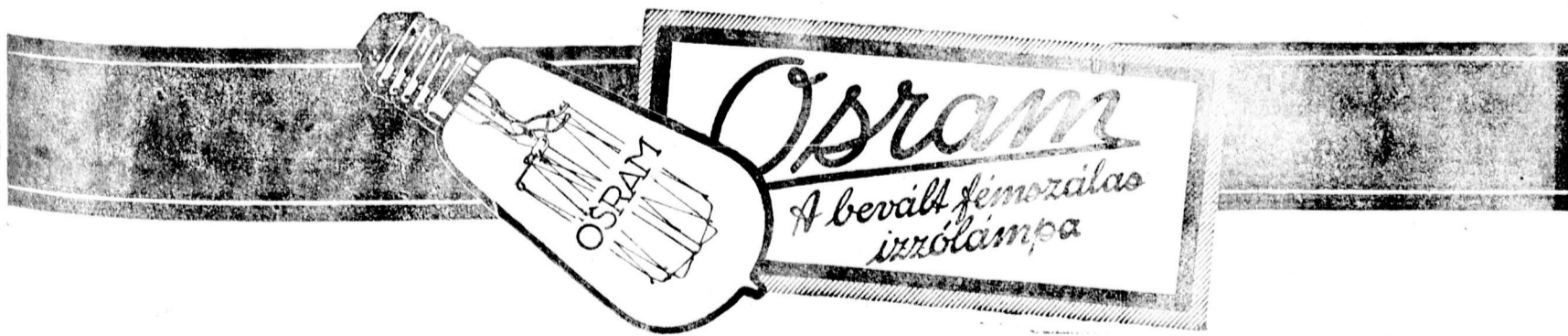
Az asztalosiparban a fa hiánya minden képeletet felülül. Ez a hiány ugyancsak viszonylagos, mert hisz lehetetlenül magas áron mindenféle zugkereskedők útján lehet szerezni ipari fát, ám a közönség joggal bámul, ha egy egészen csekély famunkáért százakat kér az iparos. A laikusoknak meglepő lesz, hogy például enyvet nem lehet kapni. Ma már különféle surrogátumokkal pótolják ezt a fontos anyagot. Hivatalos kiutalás történik néha, de természetesen közel sem elegendő. Az ugynevezett szilak, funir és puhtur, amelyek nélkül nincs asztalos munka, egyszerűen eltűntek.

Az ícsok az építkezés általános pangása miatt nem dolgoznak semmit. Legalább a szakmáukban nem: más foglalkozás, könnytelen keresni.

A bádógosok nem jutnak vaslemezhez. Mikor a rézkályhák rekiválása folytán szükségessé vált a bádóglemezzel való kicserélés, irtak a központnak, hónapok óta válasz sem jött rá. A forrasztáshoz szükséges anyag csak fantasztikus áron szerezhető be kis mértékben. Ez az ipar is majdnem teljesen pang.

A borbélyoknak csak egy komoly anyagszükségletük van: a szappan. Az először egy fővárosi iroda végzi, amely legutóbb minden ok nélkül redukálta a helyi kontingenst. A borbélyok a titkos kereskedelemben hajszolják minden árért a borotváló szappant.

A cipészek és csizmadiák anyaghiányáról éppen eléget írunk már, jellemzőkép

— **Fordulat egy gyilkosság ügyében.** A torontlimergyei Macedonia községben három hónap előtt elűnt Fazekas Imre vadőr, kinek holttestét lőtt sebbel találták meg az erdőben. A hulla feltalálásáról Mick János suhanc tett jelentést a csendőröknek, akik letartóztatták, mivel beismerte a gyilkosságot. A fiu most megváltoztatta valóságát, tagadja a gyilkosságot. A kir. ügyész megvizsgálta a bűnjelként őt őt fegyvert és annak egyik csővében lövedéket találtak, amelynek fojtása egy adóhivatali nyugta volt, amelyen az illeték kimutatásra vonatkozó tétele szám és Macedonia község neve tisztán olvasható. Az ügyész új nyomozást rendelt el és az iratokat kiadák a vizsgálóbíróknak. Valószínű, hogy más a gyilkos, a letartóztatott fiu ártatlan és csak a csendőrök őt való félelmében vállalta magára a gyilkosságot.

Lengyelország sorsa

A történelem tragédiái közé tartozik. Sok népet már le a történelem színteréről, de annak nincs mása, hogy egy hatalmas ország a 18. század végén egyszerűen kitöröltesse az elők sorából, fölösztassék szabad préda gyanánt gyanánt szomszédai közt.

Nincs példa arra, hogy egy történelmi nép, tehát egy olyan nép, amelynek uralkodó osztálya van, modern korban lenyomassék a történelem nélküli népek közé, hogy Otto Bauer kitűnő kifejezéseit használjuk. Lengyelország másfél század előtt teljes jogú európai állam volt, de hatalmas, saját fajtájából föld irtokos nemessége tönkretette.

Nem hába volt a lengyel nemességnek mindig olyan nagy becsülete Magyarországon: a két nemesség között rendkívüli a hasonlóság. Mindkét országban végtelenségig vitték a jobbágy-ság kihasználását. Lengyelországban még a 18. században is röghöz kötötten élt a jobbágy, inkább rabszolga, mint szabad ember gyanánt. A nemesség pompázó fényűzése, a közjogi harcok, a nemzeti kiváltságok túlfeszítése, a személyes érdekek fölébe helyezése a közrdeknek, egyformán divott Lengyelországban és Magyarországon. Sem Lengyelországban, sem Magyarországon nem tudott nemzeti polgárság kifejlődni; a lengyel nemes csak úgy nézte a polgári foglalkozást, mint a magyar; a jobbágyokat pedig úgy kiszípolyozták, hogy nem halmozódhatott föl annyi tőke náluk, a mennyi a polgárság kialakulásának nélkülözhetetlen feltétele.

A magyar nemesség önző politikája Mohácsot idézte elő, az ország három részre szakadását, török hódoltságot, labanc pusztítást. A lengyel nemesség végtelen viszalykodása két évszázaddal későbbben ugyanoda juttatta az országot. Mig azonban Magyarország 150 évi szétdaraboltság után Habsburg-segítéssel és Habsburg-uralom alatt egyesült, Lengyelország újjászülésétének most kellene megtörténni a vérzivataros nagy háboruban. Névleg már meg is történt.

Már az orosz cári uralom is megígérte az összes lengyelek egyesítését egy autonóm Lengyelország keretében: a központi hatalmak, midőn a véres cár csapatait kiszorították Lengyelországból, ünnepélyesen proklamálták Lengyelország függetlenségét és szabadságát. De az újjászülés nehezen halad.

Magyarországon könnyű volt újra egyesíteni, mert egy hadviselőfél: a Habsburgok szétválasztották a törököt az ország területéről, De

Lengyelországnál bonyolultabb a dolog. A két nagyhatalom, amelyeknek mindegyike a régi Lengyelország egy-egy részét, a németek Posen, Ausztria Galiciát, mint a birodalomnak elidegeníthetetlen alkatrészét birják, — együtt szabadította föl az eddig Oroszországhoz tartozott Lengyelországot.

A lengyel kérdés nehézsége abban áll, hogy a lengyelek maguk a lengyel kérdés végleges megoldását csak abban látják, ha Lengyelország minden része — úgy az osztrák, mint a német terület — egy független országban egyesülne, melynek ezenkívül még szabad utat is óhajtanak a tenger felé.

A két nagyhatalom nézetei ebben a dologban nem egészen egyeznek. Németország hallani sem akar arról, hogy lengyellakta vidékeit átengdje az újjászülendő Lengyelországnak. Ausztriában megvolna a hajlandóság Galicia átengedésére, azonban azzal a feltétellel, hogy az újjonnan alakuló Lengyelország a monarchia hatalmi körében maradjon: ezt azzal válték elérhetővé, ha Ausztria és az új Lengyelország közti perszonál unió jön létre, ha Karoly császárt választanák meg lengyel királynak.

A lengyel főnemesség ebbe az úgyn vezetett osztrák-lengyel megoldásba szívesen belemerne, ennek azonban Németország a lja útját. Ha ugyanis a történelem későbbi folyamán Németország ellentétbe kerülne a monarchiával, az osztrák-lengyel megoldás megvalósulása esetén igen kedvezőtlen stratégiai határai volnának. Ezért Németország csak bizonyos stratégiai jelentőségű határváltoztatások árán hajlandó belemenni az osztrák lengyel megoldásba. Ez esetben tehát Galicia egyesülne ugyan Lengyelországgal, azaz Orosz-Lengyelország csatlakoznék a Habsburg-uralom alatt Lengyelországhoz; ellenben a német uralom alatt élő, az anyaországtól elszakadt lengyelek száma még nagyobb volna, mint most.

Látványos, hogy itt súlyos komplikációk forognak föl, amelyek a lengyel kérdés megoldását újra és újra késleltetik.

Színház.

Gar el Hama detektívtörténet az Urániában. A világhírű Nordisk-gyár remeke ez a műnügyi történet. A nagy kalandor, Gar el Hama második kalandja ez, amely érdekesség tekintetében túlszárja az első kalandon. A főszerepet Aage Håtel (a kilenc ujjú ember személyesítője) játssza mesterialien.

A barbárok Wohlbruck O. világhírű regényének első részét mutatja be ma utoljára az Apollo. Végsőkig feszülten izgalmas történet ez orosz földről, s a háboru előtti Orosz országot karakterizálja. — A felvételek és a rendezés elsőrangú, Fenyvesi Emil és Rákosi Szidi játéka mesteri.

A Színházi Élet, Incze Sándor lapja megint rendkívül gazdag tartalommal és képekben. Tanay levelein kívül cikket irtak Hevesi Sándor, Ián Ede. Kottamelléklet, az újonnan nyitott kozmetikai kávéház, Imim Pista, heivars, regényfolytatás. Parkas Imre Tul a nagy Kriván című darabjának harmadik felvonása lesz még érdekessé ezt a számot, melynek egy korona az ára. Előfizetés egy negyedévre 10 korona. Kiadóhivatal Budapest, VII. Erzsébet-körút 29.

LEGUJABB

Áttörték csapataink az albán frontot

Budapest, aug. 24. A vezérkar főnöke jelenti:

Albániában Pflanzner-Baltin vezérezredes haderői augusztus 22-én Berat és Fieri között az ellenséges vonalat áttörték és támadásukat egészen a Kumanitól délre levő magaslatokig előrevitték. Egyidejűleg Beratól északnyugatra betörtünk az olasz állásokba. A tegnapi sikereinket Beratnál kiszélesítettük. Olasz ellentámadásokat visszavertünk. A hegyi területen és Slovesnól derék csapataink tért nyertek. Repülőink Valona repülőtelepét bombázták.

Az olasz harctéren augusztus 22-én éjjel olasz repülők meglátogatták Bozent és Griest. Az ellenség több mint harminc bombát dobott le, több lakost megölt és megrongálta a gyógyhelyeket. A fronton nem volt nagyobb harci tevékenység.

Magyar és osztrák miniszterek értekezlete Bécsben.

Bécs, aug. 24. Ma délelőtt 10 órakor a külügyminiszterium palotájában nagy miniszteri értekezlet vette kezdetét, amelyen a következő magyar és osztrák miniszterek vettek részt: Burján gr. közös külügyminiszter, Wekerle Sándor magyar miniszterelnök, Hussarek osztrák miniszterelnök, Szerényi báró magyar és Pirkner osztrák kereskedelemügyi miniszter, Popovics magyar és Wimmer osztrák pénzügyminiszter, Szurmay Sándor honvédelmi és Czapp landwehr miniszterek. Az értekezleten megjelentek névsora önmagában véve is elég bizonyítékul szolgálhat arra, hogy az értekezlet messzeható fontosságú kérdésekkel foglalkozott. E kérdések közt első sorban a német főhadiszálláson folytatott tanácskozások eredménye, a lengyel probléma megoldása, a Németország és a kettős monarchia közötti gazdasági szövetség kimélyítése.

A szerkesztésért felelős: **A LAPKIADÓ.**

Horovitz-nyomda Debreczen, Darabos-u 7

Forgalmasabb irodában

keres állást kezdő úgyvédjelölt.

Hároméves eddigi jó praxis van.

Ajánlatokat kiadóba „Szorgalmas” jelgére kér.

Személyszálító
és
Teher-automobilok,
Pneumatik pótlók raktáron.
Reiman Gyula
Budapest, V., Gizella-tér 3.

Takarítónők felvétetnek.
A debreczeni honvéd csapatkórházhoz bizonyítványokkal rendelkező, jól alkalmazható **takarítónők** azonnal felfogadhatók. A feltételek a hivatalos órák alatt a fenti kórház irodájában megtekinthetők.

Özvegy asszony,
42 éves, takarékos, tiszta, becsületes, háziasszony keres megfelelő helyet idősebb urháznál mint **szakácsné,** vagy egy magános urnál mint **gazdasszony** Debreczen, vagy Szatmár-Németi közelében.
Theresia Fasteu, Kosten Steinhügel (Böhmen).

Szabászási tanfolyam.
Tisztelettel értesítem a hölgyközönséget, hogy lakásomon **Faragó-utca 18.** alatt folyó évi szept. hó 1-től **szabászási és varrási tanfolyamot** nyitok. A tanulni óhajtok **alapos kiképzést** nyernék mindentelén **női ruha, fehérnemű, fiu- és gyermekruhák**ból.
A tanulás ideje alatt **díjtalanul** varrhatnak.
Jelentkezést a mai naptól elfogadok.
Halászné Hüsi Eszter,
szabászási tanítónő.

Egy **délmagyarországi mészégető körkemencéhez** ügyes és megbízható **égető-mester** jó fizetés mellett azonnal felvétetik.
Ajánlatok bizonyítványokkal és a fizetési igények megjelölésével **Ringeisen Ferenc Temesvár-Belváros, Losonczy-tér 14.,** hirdetési iroda címre küldendők.

600-800 darab sertést makkoltatásra
felveszek 800 magyar hold területű orosz-pataki ösbükkösömbé, hol ez évben rendkívül gazdag a makktermés.
Löwenstein Alajos Nagyberezna.

Viszketegséget, sömört, rüht a leggyorsabban elmulasztja a dr Flesch féle eredeti, törvényesen védett **Skaboform — kenőcs.**
Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti pecsétes dr Flesch-félt kérjünk. Próbátégely 3.— K, nagy tégely 5 K, családi adag 12 K. Kapható a helybeli gyógyszerárakban, vagy rendelhető direkt a készítőnél: dr Flesch E. „Korona” gyógyszerár, Győr. **Vetelnél a „Skaboform” védjegyre ügyeljünk!**

Zöldségtermelés
készült Welich István gazd. akad. tanár előadásai alapján
mélyen leszállított árban kapható
Aczél antiquariumában
Első Takarékpénztár-palota.

Földhaszonbérleti hirdetés.
Szabolcs vármegyében, Balkány község határában fekvő, Kis-mogyorós nevű **570 kat. holdat tevő mezőgazdasági birtokomat** 1919. évi április hó 25 től 6, esetleg 9 évre haszonbérbe adni kívánom. A birtok Debreczenhez vasuton 1 órányira fekszik, vasuti állomása: Kisaradvány, ettől a tanya 3 negyed óra.
A birtokon van 1 kat. hold szőlő, 40 kat. hold d hánytermelési engedély. Bérő lakás a megfelelő gazdasági épületekkel. Bérbevevő 120 magyar hold őszi vetést fog átvenni.
Érdeklődők a tulajdonostól
Véghess Gyuláné Budapest, Bajza-utca 6/A. sz. alatt
egyéb feltételeket megtudhatják.

M. kir. 16 (120) sz honv. pótüteg.
2203/8. szám
k. — 1918.

Pályázati hirdetmény.
A honvédelmi minster ur 6666/eln. 4a.— 1917. és 11500/eln. 4a.—1918. számú rendeletei tolytán a m. kir. 20. honvéd tábori nehéz pótüteg parancsnokságnál Nyiregyházaán előreláthatólag f. évi szeptember hó folyamán betöltendő **6 női irnoki, 3 női szabómunkási, 2 női küldőnci és 1 nő szakácsi** állásra ezennel pályázat hirdettetik.
Pályázati feltételek: betöltött 16. életév, magyar állampolgárság, feddhetetlen erkölcsi előélet és az elfoglalandó szolgálati ágnak megfelelő előképzettség, avagy gyakorlat.
Javadalmazás: a) Női irodai munkaerőknél: előképzettségüknek és használhatóságuknak megfelelően **havi 120 koronától 200 koronáig,** természetbeni élelmezésről való lemondás esetén **havi 40 korona élelmezési járulék, cipősegély,** s esetleg szállás-segély. A női irodai munkaerőnek ezenkívül eltöltött 9 havi szolgálat után 14 napi szabadság illetékes.
b) Szabónők, szakácsnők, küldőncnők javadalmazása a helyi szokásos napibér, egyéb kedvezmények a női irodai munkaerőkével hasonló.
Egyebekben a 11500/eln. 4a.—1918. sz. honv. min. rendelettel kiadott Szolgálati Rendírányadó, amely minden pályázóval felfogadása, illetve alkalmaztatása előtt közölve lesz. Ujjonnan felfogadottak 14 napi próbaidő alatt — ha alkalmatlannak bizonyulnak — felmondás és kárpótlási igény nélkül elbocsáttatnak.
Pályázók születési, erkölcsi és előképzett ségüket igazoló bizonyítványokkal felszerelt (női irnoki állásra pályázók sajátkezűleg írt) lakhelyüket feltüntető kérvényeiket a **m. kir. 16. (120.) honvéd pótüteg parancsnoksághoz Lugosra** (Sátortábor) küldjék be.
Lugos, 1918. évi augusztus hó 16-án.
M. kir. 16. (120.) honv. pótüteg par. sz.

Egy üvegezett ajtó
betéttel jutányos árban eladó. Cim a kiadóban.

Munkás leányok
felvétetnek Honvéd-utca 16. sz.

Lokomobilok magánjáróvá
való átalakításához szállítjuk az összes öntvényeket, tengelyeket, talplemezeket stb. stb. Lokomobilokat magánjáró gőz gépekért becsereélünk. Bővebbet **Friedrich Testvérek** gépgyárában, **Temesvár.**

Makulatur papíros olcsón kapható a kiadóhivatalban.
Darabos-utca 7. sz.

Teljes ellátást keresek az iskolai év tartamára két első gimnáziumi tanuló fiaim részére oly **hithű református** családnál, hol idegen gyermekek ellátásba fogadása nem üzletszerű foglalkozásuk. Ajánlatot ármegjelöléssel „**Községi orvos Bácsóváros**” címre küldeni kérek.